

98/02

Postup celních orgánů při plnění příjmů státního rozpočtu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1998 pod číslem 98/02.

Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jana Krejčová.

Cílem kontroly bylo prověřit výběr cla, příslušných daní a celních poplatků, včetně vymáhání jejich nedoplatků, a jejich převod do státního rozpočtu.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících odboru státních příjmů a oblastních odborů NKÚ v Ústí n. Labem, Sokolově, Plzni, Strakonících, Třebíči a Ostravě.

Kontrolovanými osobami byly Generální ředitelství cel a vybrané celní orgány: Celní úřad Brno II se sídlem v Brně, Celní úřad Břeclav se sídlem v Břeclavi, Celní úřad Domažlice se sídlem v Domažlicích, Celní úřad Děčín se sídlem v Děčíně, Celní úřad Frýdek-Místek se sídlem ve Frýdku-Místku, Celní úřad Hodonín se sídlem v Hodoníně, Celní úřad Cheb se sídlem v Chebu, Celní úřad Jihlava se sídlem v Jihlavě, Celní úřad Klatovy se sídlem v Klatovech, Celní úřad Ostrava se sídlem v Ostravě, Celní úřad Plzeň II se sídlem v Plzni, Celní úřad Praha I se sídlem v Praze, Celní úřad Praha VI se sídlem v Praze, Celní úřad Sokolov se sídlem v Sokolově.

Proti kontrolním protokolům byly podány námitky ze strany Generálního ředitelství cel a celních úřadů Jihlava, Brno II, Plzeň a Domažlice. Byly vypořádány rozhodnutími vedoucích skupin kontrolujících. Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podalo Generální ředitelství cel. Odvolání bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém VII. zasedání, konaném dne 6. dubna 1999,

schválilo usnesením č. 5/VII/99
kontrolní závěr v tomto znění:

Úvod

Soustavu celních orgánů - celní správu - určuje zákon ČNR č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění zákona č. 35/1993 Sb. a zákona č. 113/1997 Sb. (dále jen „celní zákon“).

K významným změnám z hlediska úpravy organizace celní správy došlo novelou v roce 1997 s účinností od 1. 7. 1997.

V ustanoveních § 3 celního zákona se uvádí:

„(1) Celní orgány jsou orgány státní správy s působností v oblasti celnictví, celní politiky, celních sazeb a celní statistiky (s účinností od 1. 7. 1997 se připojuje

text: ‘a dalších oblastech stanovených tímto nebo zvláštním zákonem’).

(2) Celní orgány vykonávají rovněž správu:

- a) daně z přidané hodnoty a spotřebních daní (do 30. 6. 1997) vybíraných při dovozu (s účinností od 1. 7. 1997 bylo nahrazeno textem: ‘v rozsahu stanoveném zvláštním zákonem’),
- b) poplatků spojených s dovozem a vývozem,
- c) silniční daně u zahraničních osob.“

Celní zákon orgánům celní správy z hlediska předmětu této kontrolní akce zejména ukládá:

Generálnímu ředitelství cel

- řídit celní ředitelství, případně celní úřady (dále jen „CÚ“) přímo, přezkoumávat rozhodnutí celních ředitelství,
- vést evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů a centrální evidenci o kontrolovaném zboží,
- rozhodovat na základě žádosti o sazebním zařazení zboží,
- rozhodovat o udělení povolení na globální a paušální zajištění celního dluhu;

celním úřadům

- vyměřovat a vybírat clo, daně a poplatky,
- rozhodovat o určení celní hodnoty,
- vypočítávat a předepisovat penále z prodlení a vymáhat nedoplatky cla, daní a poplatků,
- kontrolovat doklady, potřebné k vývozu, dovozu nebo tranzitu zboží,
- provádět kontrolu po propuštění zboží.

Kontrolou zjištěné skutečnosti:

A. Generální ředitelství cel

1. Sazební zařazení zboží

Generální ředitelství cel (dále jen „GR“) zařadilo látky CARBOPUR, SILICARBON a DEXOCARBON na základě žádosti dovozců „závaznými informacemi“ č. 448, 544, 1014 v roce 1996 a č. 1853 v roce 1997 do podpoložek celního sazebníku 38249090 a 38249095 (Chemické výrobky ... jinde neuvedené ani nezahrnuté - Ostatní).

Jedná se o suspenze nedenaturovaného kvasného lihu a cca 1 % nerozpustného podílu aktivního uhlí. Zařazení do uvedené podpoložky celního sazebníku bylo provedeno, přestože:

- tři celně technické laboratoře na základě provedených rozborů navrhovaly zařazení do podpoložky 22071000
- Ethylalkohol nedenaturovaný s objemovým obsahem alkoholu 80% vol nebo více;
- Oblastní CÚ Břeclav - referát boje proti podloudnictví, Oblastní CÚ Ostrava a Ministerstvo financí (prostřednictvím ředitele odboru 18) upozornily GR na to, že zařa-

zením těchto látek podle rozhodnutí GŘ dochází ke značnému daňovému úniku na cle a spotřební dani a z dovážených látek se po přefiltrování nezákonně vyrábí alkohol. Odhady daňových úniků uvedených orgánů se pohybovaly v rozsahu od 880 mil. Kč do 1,2 mld. Kč;

- tvrzení GŘ, že k rozhodnutí o zařazení došlo na základě konzultací s odbornými pracovníky Evropské komise jednak GŘ nedoložilo, jednak je vyvrací skutečnost, že rozhodnutím Evropské komise ze dne 2. 6. 1998 se obdobné látky zařazují do podpoložky 22071000;
- odůvodnění údajnou patentovou ochranou dováženého CARBOPURU se taktéž nepotvrdilo, neboť uvedená látka podle sdělení Úřadu průmyslového vlastnictví není v ČR patentově chráněna;
- deklaranty uváděné použití dovážených látek pro čištění vody, klimatizační zařízení a pod. odborná pracoviště celní správy zpochybnila a GŘ nenařídilo prověření způsobu použití u dovozců;
- nereagovalo na další zprávy z pracovišť celní správy a Policie ČR, které jednoznačně signalizovaly zneužívání dovážené látky v rozporu s deklarovaným použitím k nelegální výrobě alkoholu.

Bez ohledu na uvedené skutečnosti vydalo GŘ dne 10. 8. 1998 Metodický pokyn č. 4/1998, kde opět trvalo na zařazení do podpoložky 38249095.

Uvedeným zařazením nebyly při dovozu CARBOPURU, SILICARBONU a DEXOCARBONU správně vybrány clo a daň z přidané hodnoty a v období od 1. 1. 1996 do 30. 6. 1997 ani spotřební daň.

2. Regulace dovozu v rámci stanovených dovozních kvót

Vláda ČR provádí na základě zmocnění dle celního zákona regulaci dovozu vybraných komodit. Formou nařízení vlády stanoví pro jednotlivá období a komodity specifické podmínky dovozů (vybraná teritoria dovozů za daných celních sazeb, limit objemu dovozů, pro které lze použít výhodnější celní sazby, a pod.).

Kontrolou dodržování příslušných nařízení vlády u dovozu vybraných komodit bylo prokázáno, že GŘ nezajistilo:

a) u žita

uplatnění smluvní celní sazby 23,7 % při dovozu žita nad celní kvótu v roce 1996 v rozsahu 13 977,96 tun. Celní kvóta 100 000 tun s celní sazbou 0 % byla ke dni 4. 12. 1996 překročena o 1 844,86 tun a do konce roku dovoz se sazbou cla 0 % pokračoval. Dovožová kvóta byla překročena o 13,98 %.

Příjmy státního rozpočtu tak byly na cle a DPH zkráceny o 13 081 844 Kč;

b) u ječmene

uplatnění smluvní celní sazby 23,7 % při dovozu ječmene nad celní kvótu v roce 1996 v rozsahu 11 174,95 tun. Celní kvóta 50 000 tun s celní sazbou 0 % byla ke dni

2. 12. 1996 překročena o 956,39 tuny a do 12. 12. 1996 dovoz dalších 10 218,56 tun se sazbou cla 0 % pokračoval. Dovožová kvóta tak byla překročena o 22,35 %.

Příjmy státního rozpočtu tak byly na cle a DPH zkráceny o 10 924 932 Kč;

c) u másla

v roce 1997 uplatnění smluvní celní sazby 74,8 % po naplnění celní kvóty 25 tun u dalšího dovozu 3,69 tun. Ke dni 2. 4. 1997 byla celní kvóta se sazbou dovozního cla 15 % překročena o 2,09 tuny a v období od 3. 4. do 31. 12. 1997 o 1,6 tuny.

Příjmy státního rozpočtu tak byly zkráceny o 149 234 Kč;

d) u lněného oleje

v roce 1997 uplatnění smluvní celní sazby 3,5 % při dovozu lněného oleje nad celní kvótu 500 tun. Dovožní kvóta 500 tun bez cla tak byla ke dni 1. 12. 1997 překročena o 13,66 tuny.

Příjmy státního rozpočtu tak byly zkráceny o clo a DPH o 10 539 Kč;

e) u vína

uplatnění smluvní celní sazby při dovozu vína nad celní kvótu v roce 1997. Celní kvóta 91 905 hl se sazbou 25 % byla k 3. 1. 1997 o 288,67 hl překročena. Celní kvóta 250 000 hl vína se sazbou 25 % byla ke dni 16. 12. 1997 překročena o 2414,15 hl.

Příjmy státního rozpočtu tak byly na cle a DPH zkráceny v průměru (průměrná hodnota smluvní celní sazby položek vína činí 86,35 %) o 2 610 112 Kč.

Celní kvóta 1 000 hl na dovoz vína z Bulharské republiky se sazbou 25 % byla ke dni 23. 5. 1997 překročena o 111,47 hl.

Příjmy státního rozpočtu byly na cle a DPH zkráceny o 73 082 Kč.

3. Dovozy na základě úředních povolení (dále jen „licence“)

Na základě vyhlášky Federálního ministerstva zahraničního obchodu č. 560/1991 Sb., o podmínkách vydávání úředního povolení k dovozu a vývozu zboží a služeb, ve znění vyhlášky č. 192/1995 Sb., bylo pro rok 1996 stanoveno množství dovozu černého uhlí mimo Evropskou unii a Evropské sdružení volného obchodu ve výši 2 000 000 tun. Ministerstvem průmyslu a obchodu bylo vydáno 75 licencí pro rok 1996 pro dovoz 3 000 060 tun. Dovezeno a propuštěno do volného oběhu bylo 3 209 063 tun ze země původu Polsko, tj. o téměř 209 004 tun nad objem licencí Ministerstva průmyslu a obchodu.

Pro rok 1997 bylo obdobně stanoveno dovozní množství černého uhlí z Polské republiky a Ukrajiny ve výši celkem 2 000 000 tun. Dovožních licencí bylo vydáno 47

na celkové množství uhlí 2 283 000 tun. Dovezeno a propuštěno do volného oběhu bylo 2 274 121,6 tun.

B. Celní úřady

1. V ustanoveních § 11 odst. 1 písm. b) a § 56 odst. 1 celního zákona je mj. uvedeno:

„Celní úřad ...

b) vyměřuje a vybírá clo, daň a poplatky spravované celními orgány, ...“

„Vznikl-li celní dluh, vyměřuje se clo podle sazeb stanovených celním sazebníkem

(dále jen ‚celní sazba‘) ze základu stanoveného tímto zákonem.“

CÚ Cheb porušil uvedená ustanovení tím, že v letech 1995, 1996 a 1997 ve 32 případech vyměřil clo a DPH celkem o 416 316 Kč nižší v důsledku zařazení zboží do nesprávné položky celního sazebníku.

2. V ustanoveních § 79 odst. 3 a § 105 odst. 3 celního zákona je mj. uvedeno:

„Jednotlivé údaje, podle nichž je celní hodnota určována, musí být celním orgánům prokázány ...“

„Celní prohlášení musí být doloženo všemi doklady potřebnými podle celních předpisů, upravujících režim, do kterého bylo zboží navrženo ...“

CÚ Cheb nedodržel uvedená ustanovení tím, že v letech 1995 a 1996 při dovozu nábytku do obývacích pokojů akceptoval návrh dovozce na stanovení celní hodnoty a celní zařazení podle přiložených faktur, které nedostatečně popisovaly dovezené zboží. Např. přiložená faktura obsahovala pouze částku v DEM a z textu nebylo zřejmé, zda se vztahuje k deklarovanému dovozu.

3. V ustanovení § 109 odst. 1 celního zákona je mj. uvedeno:

„Celní úřad může na žádost povolit, aby deklarant opravil údaje uvedené v přijatém celním prohlášení; v důsledku opravy se však opravené celní prohlášení nesmí vztahovat na jiné zboží než zboží původně uvedené v celním prohlášení. Žádost o provedení opravy celního prohlášení musí být podána před propuštěním zboží do navrženého režimu. Celní úřad může požadovat, aby oprava byla provedena podáním nového celního prohlášení; ...“

CÚ Hodonín porušil uvedená ustanovení tím, že rozhodnutím ze dne 21. 11. 1995 zrušil jednotnou celní deklaraci (dále jen „JCD“), na jejímž základě bylo dne 22. 12. 1993 propuštěno zboží do režimu volného oběhu. Toto rozhodnutí CÚ vydal, přestože žadatelem o opravu celního prohlášení (změna deklaranta) nebyl původní deklarant. Nebyla podána nová JCD, zboží bylo již propuštěno do navrženého režimu, a bylo dokonce již spotřebováno. Celní dluh ve výši 220 707 Kč nebyl ke dni ukončení kontroly uhrazen.

4. V ustanovení § 121 odst. 1 celního zákona je mj. uvedeno:

„Vznikne-li přijetím celního prohlášení celní dluh, nesmí být zboží propuštěno do navrženého režimu, s výjimkou režimu dočasného použití s částečným osvobozením od dovozního cla, dokud nebude celní dluh zaplacen nebo zajištěn; ...“

Uvedené ustanovení porušily:

CÚ Hodonín tím, že propustil v roce 1994 zboží do režimu volného oběhu bez zajištění celního dluhu. Zavínil tak vznik celního dluhu na cle a DPH ve výši 10 458 408 Kč, který nebyl ke dni kontroly uhrazen;

CÚ Brno II tím, že

- propustil zboží v hodnotě 3 194 222 Kč do režimu volného oběhu bez zajištění celního dluhu. Způsobil tím vznik celního dluhu ve výši 829 906 Kč. K 30. 11. 1998 z uvedeného celního dluhu nebylo zaplacen 727 541 Kč;
- propustil zboží do volného oběhu, přestože celní dluh ve výši 650 907 Kč nebyl zajištěn a dovozce uvedený celní dluh nezaplatil;
- propustil zboží v hodnotě 269 342 Kč do režimu volného oběhu bez ověření složení celní jistoty. Vzniklý celní dluh ve výši 86 760 Kč nebyl uhrazen;
- propustil zboží do volného oběhu na základě neplatné záruční listiny, a tím způsobil vznik celního dluhu ve výši 77 687 Kč;
- propustil v roce 1996 zboží do volného oběhu na základě globální záruky. Částka celního dluhu převyšovala toto jištění o 50 428 Kč. Celní dluh ve výši 50 428 tak nebyl zajištěn. V lednu 1997 propustil CÚ stejnému dovozci další zboží do režimu volného oběhu a vyměřený celní dluh ve výši 1 532 632 Kč nebyl řádně zajištěn, přestože dovozce předcházející celní dluh ve výši 250 428 Kč z prosince 1996 neuhradil;
- propustil do režimu volného oběhu zboží na základě globální záruky ve výši 400 000 Kč, přestože vyměřený celní dluh činil 507 375 Kč. Tímto postupem nebyl zajištěn celní dluh ve výši 107 375 Kč. Na tuto globální záruku, která byla již použita na výše uvedený dovoz zboží, propustil další zboží, kde byl vyměřen celní dluh ve výši 1 038 882 Kč, který nebyl dovozcem řádně zajištěn;

CÚ Jihlava tím, že propustil zboží do režimu volného oběhu, i když celní dluh ve výši 72 538 Kč byl zajištěn pouze ve výši 40 000 Kč a rozdíl ve výši 32 538 Kč nebyl zajištěn. Ke dni kontroly z této částky nebylo uhrazeno 25 594 Kč vč. exekučních nákladů.

5. V ustanoveních § 144 odst. 1 a 257 odst. 1 písm. a) celního zákona je mj. uvedeno:

„Před propuštěním zboží do tranzitního režimu musí deklarant zajistit celní dluh, který by mohl u tohoto zboží vzniknout.“

„Stanoví-li celní předpisy povinné zajištění celního dluhu, určí celní orgány toto zajištění ve výši, kterou je

a) přesná výše příslušného celního dluhu nebo dluhů, jestliže je možno tuto výši bezpečně určit v době, kdy je zajištění celního dluhu požadováno, ...“

CÚ Hodonín porušil uvedená ustanovení tím, že u jednoho dovozce v 9 případech propustil do režimu tranzitu zboží v hodnotě celkem 39 652 732 Kč (cigarety) bez zajištění celního dluhu, který činil 75 849 905 Kč. Dále tomuto dovozci propustil v 10 případech zboží (cigarety) v hodnotě celkem 40 410 160 Kč - celní dluh ve výši 98 397 806 Kč - do režimu tranzitu na vinkulaci 1 mil. Kč. Zboží do zahraničí vyvezeno nebylo a celní dluh ve výši 174 247 711 Kč nebyl zaplacen.

CÚ Ostrava porušil tato ustanovení tím, že propustil zboží do režimu tranzitu, aniž byl zajištěn celní dluh ve výši 14 790 712 Kč. Osvědčení o záruce, vydané Ministerstvem financí - Generálním ředitelstvím cel, zajišťovalo celní dluh pouze do výše 10 000 000 Kč a na zbývající částku, tj. 4 790 712 Kč, nebylo jištění.

CÚ Frýdek-Místek propustil zboží do režimu tranzitu, přestože celní dluh ve výši 558 710 Kč byl zajištěn paušální zárukou pouze do výše 500 000 Kč.

6. V ustanovení § 264 odst. 1 celního zákona je mj. uvedeno:

„Každá částka dovozního nebo vývozního cla odpovídající celnímu dluhu (dále jen ‚částka cla‘) musí být celním úřadem vyměřena ihned poté, jakmile mu budou sděleny všechny údaje a předloženy všechny doklady potřebné pro jeho vyměření; ...“

CÚ Praha I porušil uvedené ustanovení tím, že vystavil platební výměr na celní dluh ve výši 582 824 Kč až 14 měsíců poté, co byly porušeny podmínky stanovené pro propuštění zboží do režimu dočasného použití, a vznikl tak celní dluh.

CÚ Klatovy porušil ustanovení tím, že vystavil platební výměry v celkové výši 207 294 Kč za 196 dnů od ukončení režimu aktivního zušlechťovacího styku a vydal exekuční příkaz za 348 dnů od vydání výzvy k plnění v náhradní lhůtě na příkázání pohledávky na peněžní prostředky na účtu vedeném u peněžního ústavu.

7. V ustanovení § 260 odst. 1 celního zákona je uvedeno:

„Ručitel se v záruční listině písemným prohlášením zaváže, že společně a nerozdílně s dlužníkem splní zaručenou výši celního dluhu.“

CÚ Klatovy po uplynutí náhradní lhůty, kdy celní dluh nebyl uhrazen, nevybíhal svou pohledávku u ručitele. Neúspěšné vymáhání celního dluhu u deklaranta a nevyužití práva požadovat celní dluh u ručitele v okamžiku jeho nezaplacení v zákonem dané lhůtě mělo za následek, že celní dluh ve výši 106 955 Kč, náklady na výkon rozhodnutí 2 200 Kč a úroky z prodlení ve výši 15 079 Kč nebyly ke dni kontroly uhrazeny.

V jiném případě porušil uvedené ustanovení tím, že předepsal platební výměr celního dluhu nejprve ručiteli;

ten se odvolal a Oblastní CÚ Plzeň tomuto odvolání vyhověl. Platební výměr deklarantovi byl vydán dne 9. 5. 1995. Od vzniku celního dluhu dne 24. 1. 1994 do vydání platebního výměru deklarantovi uplynulo více než 15 měsíců. CÚ Klatovy po oznámení o neúspěšné exekuci u deklaranta nevyužil možnosti uspokojit svou pohledávku u ručitele. Celní dluh ve výši 214 174 Kč nebyl ke dni kontroly uhrazen.

8. V ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění zákona č. 260/1994 Sb., je uvedeno:

„Předmětem daně je líh obsažený v jakýchkoliv směsích s jinými látkami.“

CÚ Ostrava jako správce spotřebních daní nevyměřil v roce 1995 u dovozů podpoložky celního sazebníku 38239098 pod obchodním názvem CARBOPUR CP 90 spotřební daň. CARBOPUR CP 90 byla směs minimálně 90% kvasného lihu s příměsí maximálně 1 % aktivního uhlí. U příslušné směsi se nejednalo ani o líh denaturovaný, který má vlastní režim.

V roce 1995 nebyly při zařazení do uvedené podpoložky celního sazebníku splněny podmínky pro osvobození od spotřební daně. Obsah absolutního alkoholu obsažený ve směsi s jinou látkou byl větší než 15 % objemu všech látek ve směsi obsažených, tyto směsi nevstupují jako materiál do výroby výrobků uvedených v § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 587/1992 Sb. a nejsou uvedeny pod položkami 2207 a 2208 číselného kódu nomenklatury celního sazebníku.

Tento CÚ nevyměřil v roce 1995 při propouštění CARBOPURU CP 90 do volného oběhu spotřební daň ve výši 195 Kč za jeden litr.

Tímto postupem nebyla vyměřena spotřební daň. Clo a DPH byly vyměřeny z nižší celní hodnoty, tzn., že v důsledku toho nebylo v roce 1995 z uvedených dovozů vybráno 138 024 824 Kč.

9. V ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění zákona č. 98/1988 Sb. (s přihlédnutím k § 761 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník), je uvedeno:

„Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.“

CÚ Brno II propustil zboží do režimu volného oběhu na základě zajištění celního dluhu formou globálního zajištění s platností do 30. 11. 1995. Deklarant v zákonné lhůtě celní dluh neuhradil. CÚ nepostupoval podle podmínek uvedených v povolení globálního zajištění a neprovedl okamžitý výběr dlužné částky z poskytnuté bankovní záruky a nezajistil tak, aby povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny. Deklarant celní dluh zaplatil po

zákonem stanovené lhůtě. Za pozdní platbu vyměřil CÚ Brno II úrok z prodlení ve výši 15 611 Kč. Předepsaný úrok z prodlení nebyl uhrazen.

CÚ Klatovy vydal exekuční příkaz na přikázání pohledávky na peněžní prostředky na účtu vedeném u peněžního ústavu teprve 132 dny od doručení výzvy k zaplacení v náhradní lhůtě. Celní dluh vč. exekučních nákladů činil 34 869 Kč.

V dalším případě po uplynutí náhradního termínu, daného výzvou k zaplacení v náhradním termínu, nepřikročil bez dalšího k vymáhání nedoplatku. Teprve po 119 dnech opětovně vydal výzvu k zaplacení v náhradním termínu a po 383 dnech byl vydán exekuční příkaz na přikázání pohledávky na peněžní prostředky na účtu vedeném u peněžního ústavu. Celní dluh ve výši 96 952 Kč ke dni kontroly nebyl zaplacen.

10. Další zjištění

Stanovení celní hodnoty

Celní orgány ve sledovaných případech nevyužily dostatečně oprávnění provést následnou kontrolu údajů deklarovaných celních hodnot. Při provádění kontrole celní hodnoty a následné kontrole celního skladu v působnosti CÚ Ostrava bylo NKÚ zjištěno, že deklarovaná celní hodnota neobsahuje náklady pojištění dováženého zboží. Tyto náklady jsou položkou, která se musí započítat do celní hodnoty.

V uvedeném rozsahu dovozů za kontrolované období 1995 až 1997 se jedná o 6 940 položek v celkové hodnotě 4 774 780 013 Kč. V průběhu této kontrolní akce rozhodl CÚ o provedení následných kontrol deklarovaných celních hodnot.

Cena za dopravu není vždy k celní hodnotě připočítávána a ve většině případů není doložena. V dalších případech jsou v příslušných odstavcích JCD uváděny kódy dodacích podmínek, které znamenají, že všechny náklady spojené se zbožím hradí prodávající. Z příložených faktur však tato skutečnost nevyplývá. Navíc je doprava prováděna dopravními prostředky evidovanými na území České republiky, což správnost uvedených dodacích podmínek na JCD ještě více zpochybňuje. (Zjištěno na CÚ Břeclav a CÚ Praha VI.)

Únik na clu a příslušných daních vzniklý podhodnocením v důsledku nezahrnutí dopravy nelze přesně kvantifikovat, ale vzhledem k tomu, že tyto náklady se promítají jak do výše cla, tak do výše DPH, dají se předpokládat stamilionové úniky.

Problém dopravného je problémem obecným a je nutné jej řešit jasným zněním celních předpisů.

CÚ Brno II propustil do volného oběhu textilní zboží z Turecka na základě pěti JCD, kde celní hodnota byla stanovena z ceny jednotlivých druhů zboží uvedených na faktuře. Tyto ceny jsou velmi nízké a nepokrývají ani

reálnou hodnotu materiálu a výroby, např. bavlněná trička (v přepočtu na Kč za ks) 7,50 Kč, pánské bundy 75,20 Kč, roláky 5,60 Kč, svetry 28,20 Kč, pánské kalhoty 28,20 Kč, ponožky 1,90 Kč, dámské sukně 15 Kč, šaty 56,40 Kč, blůzy 22,60 Kč.

Také propustil do volného oběhu deklarantovi dva osobní automobily značky Peugeot s cenou 420 DEM za jeden osobní automobil podle kupní smlouvy. Dalšímu deklarantovi propustil do volného oběhu osobní automobil značky Fiat Uno v ceně 300 DEM, dále osobní automobil značky Fiat Croma v ceně 800 DEM. Ceny byly uvedeny v kupní smlouvě.

Ve všech případech bylo uvedeno, že se jednalo o havarovaná vozidla. Rozsah poškození se uvádí zatřetím příslušné kolonky na příloze k tranzitnímu prohlášení (nefunkčnost motoru, převodovky, autobaterie). Kontrola, např. že byl motor nefunkční, prováděna nebyla, není doložena žádná fotodokumentace o stavu auta ani jiný doklad umožňující objektivní posouzení stavu vozidla.

CÚ Jihlava propustil dne 8. 11. 1996 do volného oběhu deklarantovi 4 osobní automobily (Fiat Uno, Passat, Opel-Kadett a Nissan K 10) v přepočtené úhrnné celní hodnotě 8 910 Kč bez dopravného. Při stanovení celní hodnoty vycházel tento CÚ z ceny uvedené v kupní smlouvě (faktuře), i když tato zjevně neodpovídala hodnotě dováženého zboží, jak vyplývá z přílohy k JCD, kde je u všech osobních automobilů uvedeno: „motor funkční, autobaterie funkční, převodovka funkční, okna nepoškozená, pneumatiky středně opotřebované“.

Ve všech uvedených případech je deklarovaná cena tak nízká, že vznikají pochybnosti, zda odpovídá hodnotě dováženého zboží. CÚ nezpochybnilo nízkou cenu dováženého zboží a nepoužily všechny dostupné prostředky pro stanovení odpovídající ceny, které jsou v tuzemsku k dispozici a odpovídají i mezinárodním smlouvám.

Globální záruky

Od 1. 7. 1997 po novelizaci celního zákona může deklarant podat celní prohlášení u kteréhokoliv vnitrozemského CÚ. Při zajištění celního dluhu formou globální záruky docházelo v kontrolovaném období k případům, že globální záruka nepokrývala všechny případy tranzitního režimu téhož deklaranta. Např. firma „JUDr. Jan Hofmann - ČSAD“ měla složenou globální záruku ve výši 10 mil. Kč. Její celní dluh však činí v různých CÚ celkem cca 100 mil. Kč.

Kontrola ze strany jednotlivých CÚ, zda globální záruka zajišťuje všechny deklarované JCD, nebyla v daných případech technicky ani prakticky možná.

Závěr

GR nevyužilo včas a v plné míře informací z celního informačního systému k včasnému informování CÚ o naplnění dovozních kvót, důsledkem bylo překročení těchto kvót.

U komodit, které byly NKÚ kontrolovány, bylo zjištěno krácení příjmů státního rozpočtu v letech 1996 a 1997 o 26,8 mil. Kč.

GŘ svým rozhodnutím zařadilo látky typu CARBOPUR, DEXOCARBON nebo SILICARBON do podpoložky celního sazebníku podle deklarovaného použití, ačkoliv ani jejich charakter ani komponenty, z nichž byly složeny, tomu neodpovídaly. Nerespektovalo při tomto zařazení ani stanoviska a názor svých odborných pracovníků, která deklarované použití zpochybnila.

CÚ nesprávně nebo nedůsledně aplikovaly jednotlivá ustanovení celního zákona tím, že zejména:

- nesprávně stanovily celní hodnotu dovozu nebo do ní nezahrnuly všechny složky, jako dopravu, pojištění, marketingové služby a pod.,
- propustily zboží do volného oběhu nebo tranzitu, i když celní dluh nebyl zajištěn a kontrolou zjištěný celní dluh ve výši 185,9 mil Kč nebyl uhrazen,
- nevyměřily řádně spotřební daň, např. v roce 1995 u dovozu CARBOPURU C 90; do celní hodnoty navíc nebyly zahrnuty veškeré položky a celková nevyměřená částka proto činila cca 138 mil. Kč.

Vyhláška FMZO č. 560/1991 Sb., o podmínkách vydávání úředního povolení k dovozu a vývozu zboží a služeb, stanoví pro dovoz černého uhlí dvě podmínky: roční

množství zboží podléhajícího licenčnímu řízení při dovozu a udělení licence na dovoz. Kontrolou bylo zjištěno, že dovoz černého uhlí přesáhl vládou stanovený limit v roce 1996 o 1 209 063 tun, v roce 1997 o 274 122 tun. Při zkoumání důvodů překročení stanovených limitů bylo prokázáno, že Ministerstvo průmyslu a obchodu v roce 1996 vydalo licence na větší objem dovozu, než stanovila vláda, a to v roce 1996 o 1 000 060 tun, v roce 1997 o 283 000 tun. Současně celní orgány v roce 1996 připustily propouštění dalších 209 003 tun nad objem vydaných licencí.

Od účinnosti novelizace celního zákona zákonem č. 113/1997 Sb., tj. od 1. 7. 1997, platí podpůrně pro postup celních orgánů při vyměřování, vybírání a vymáhání celních dluhů zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Přitom ustanovení § 320 celního zákona nedovoluje použít v celním řízení ustanovení § 64 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., který správcům daně umožňuje použít přeplatek na dani na úhradu nedoplatku jiné daně téhož plátce u jiného správce daně.

Vyloučením tohoto ustanovení nemohou CÚ použít na úhradu nedoplatku na daních, které spravují, případného přeplatku téhož plátce u finančního úřadu. V praxi tak dochází k tomu, že finanční úřad vrací přeplatky daní a celní správa od stejných plátců daně obtížně a mnohdy neúspěšně nedoplatky vymáhá.